

Sygn. akt III AUa 274/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 lipca 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący: Sędzia SA Magdalena Tymińska

Sędzia SA Danuta Malec

Sędzia SA Ewa Stryczyńska (spr.)

Protokolant: st. sekr. sądowy Aneta Rapacka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 16 lipca 2019 r. w W.

sprawy M. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.

o emeryturę pomostową

na skutek apelacji M. W.

od wyroku Sądu Okręgowego Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 27 października 2016 r. sygn. akt VII U 1580/15

oddala apelację.

Ewa Stryczyńska Magdalena Tymińska Danuta Malec

Sygn. akt: III AUa 274/17

UZASADNIENIE

M. W. 21 października 2015r. złożył do Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie, odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W., odmawiającej mu prawa do emerytury pomostowej, z 26 sierpnia 2015r. znak: (...),.

W uzasadnieniu odwołania, wnioskodawca podniósł, że organ rentowy dokonał błędnych ustaleń faktycznych uznając, że nie udowodnił on 15-letniego okresu zatrudnienia w warunkach szczególnych, a przed 1 stycznia 1999r. oraz po 31 grudnia 2008r. się odwołujący nie wykonywał pracy w warunkach szczególnych. Skarżący podkreślił, że w okresie od 7 października 1983r. do 30 listopada 1989r. oraz od 1 grudnia 1989r. do 31 sierpnia 1990r., a także od 1 października 1991r. do 31 grudnia 2008r. wykonywał pracę w warunkach szczególnych w Przedsiębiorstwie (...) Odwołujący się dodał, że wykonywał wówczas pracę na stanowisku operatora maszyn i urządzeń sprzętu (...). Wobec powyższego odwołujący się wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji i przyznanie mu prawa do emerytury pomostowej.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W., wniósł o jego oddalenie.

W uzasadnieniu tego stanowiska organ rentowy podniósł, że ubezpieczony M. W. przed 1 stycznia 1999r. nie wykonywał prac w szczególnych warunkach. Organ rentowy podkreślił, że nie uznał za pracę w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia odwołującego się w Przedsiębiorstwie (...) od 7 października 1983r. do 30 listopada 1989r., od 1 grudnia 1989r. do 31 sierpnia 1990r. oraz od 1 października 1991r. do 31 grudnia 2008r., ponieważ wykazane stanowiska w świadectwach wykonywania pracy w warunkach szczególnych z 4 lipca 2014r. nie figurują w zarządzeniu nr 64 Ministra Komunikacji z 29 czerwca 1983r. oraz brak jest informacji czy wymienione stanowiska są tożsame i odpowiadają stanowiskom wymienionym w ww. zarządzeniu. W ocenie organu rentowego, pracodawca ubezpieczonego nie podał stanowisk pracy zgodnie z wykazem, działem, pozycją i punktem zarządzenia resortowego Ministra, pod którego podlega zakład pracy.

Wyrokiem z 27 października 2016r. Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie, VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie.

Rozstrzygnięcie to Sąd Okręgowy oparł na następujących ustaleniach faktycznych:

M. W. (ur. (...)) 19 czerwca 2015r. złożył do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. wniosek o emeryturę. Do wniosku dołączył informację dotyczącą okresów składkowych i nieskładkowych oraz dokumentację dotyczącą okresów zatrudnienia w tym świadectwo pracy z 31 marca 2015r., zgodnie z którym w okresie od 1 października 1991r. do 31 marca 2015r., ubezpieczony pracował w Przedsiębiorstwie (...) na stanowisku operatora maszyn i urządzeń i sprzętu (...), starszego operatora ds. maszyn i urządzeń i sprzętu (...) (dokumentacja a.r.). Wnioskodawca złożył również świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach z 4 lipca 2014r. dokumentujące okres jego zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) od 1 października 1991r. do 31 marca 2015r. na stanowisku operatora maszyn, urządzeń i sprzętu(...) oraz świadectwo pracy z 4 lipca 2014r., dokumentujące okres zatrudnienia od 7 października 1983r. do 31 sierpnia 1990r. na stanowisku maszynisty odśnieżarek mechanicznych oraz operatora maszyn, urządzeń i sprzętu(...) (dokumentacja a.r. k. nienumerowana t. II .a.r.)

Po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego w sprawie wniosku M. W. o emeryturę, Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. wydał 30 czerwca 2015r. decyzję odmawiającą ubezpieczonemu prawa do emerytury, gdyż w ocenie organu rentowego, na dzień 1 stycznia 1999r. ubezpieczony nie udokumentował 15 lat wykonywania pracy w warunkach szczególnych, a także 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych (dokumentacja a.r. k. nienumerowana t. II .a.r.).

Ubezpieczony 17 lipca 2015r. złożył do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. wniosek o emeryturę pomostową (dokumentacja a.r. k. nienumerowana).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. 26 sierpnia 2015r., wydał decyzję odmawiającą wnioskodawcy prawa do emerytury pomostowej, wskazując, że ubezpieczony nie udowodnił okresu pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze wynoszącego co najmniej 15 lat, przed 1 stycznia 1999r. i po 31 grudnia 2008r., nie wykonywał prac w warunkach szczególnych. Organ rentowy podkreślił, że nie zaliczył do pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia odwołującego się w Przedsiębiorstwie (...) od 7 października 1983 roku do 30 listopada 1989 roku, od 1 grudnia 1989 roku do 31 sierpnia 1990 roku oraz od 1 października 1991 roku do 31 grudnia 2008 roku, ponieważ stanowiska wykazane w świadectwach wykonywania pracy w warunkach szczególnych z 4 lipca 2014r. nie figurują w zarządzeniu nr 64 Ministra Komunikacji z 29 czerwca 1983r. oraz brak jest informacji czy wymienione stanowiska są tożsame i odpowiadają ww. zarządzeniu (decyzja z 26 sierpnia 2015r., t. II a.r.).

M. W. złożył odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. z 26 sierpnia 2015r., inicjując tym samym niniejsze postępowanie sądowe (odwołanie k. 2 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił, że w okresie od 1983 do marca 2015 roku odwołujący się pracował w Zarządzie Ruchu Przedsiębiorstwa (...) na stanowisku maszynisty odśnieżarek. Do jego obowiązków w porze letniej należało żywicowanie pasów. W porze zimowej odwołujący się odśnieżał (...) i wykonywał także rozładunki wagonów z opalem

i chemią. Odwołujący się wykonywał powierzone mu obowiązki przy użyciu sprzętu ciężkiego. W przeważającym zakresie do obowiązków odwołującego się należało odśnieżanie (...) i rozładunek wagonów, które przychodziły przez cały rok. Rozładowanie pociągów wykonywano w nocy. Odwołujący się rozładowywał ręcznie wagony przewożące chemię. Polegało to na przerzucaniu z wagonów 50 kilogramowych worków na rampę, a następnie do chlorowni. Praca polegająca na żywicowaniu (...) obejmowała odręczne naniesienie zakładki z żywicy, epidiamu i piasku, co wiązało się z pracą w uciążliwych zapachach i warunkach temperaturowych. Za pracę przy rozładunku i żywicowaniu jezdni, odwołujący się otrzymywał specjalne dodatki od pracodawcy. Odwołujący się wykonywał pracę w wymiarze przekraczającym dobowy wymiar czasu pracy (zeznania świadka J. G. k. 35-37 a.s.).

W okresie od 13 kwietnia 1999r. świadek W. Ł. (1) pracował wraz z odwołującym się w Przedsiębiorstwie (...)i był jego przełożonym. Odwołujący się i świadek W. Ł. (1) pracowali wspólnie w ww. Przedsiębiorstwie do marca 2015 roku. Komórka Przedsiębiorstwa, w której pracował odwołujący się zajmowała się obsługą (...). Zimą odwołujący się obsługiwał ciężki sprzęt. Latem wykonywał prace związane z utrzymaniem nawierzchni (...) i wykonywał wszelkiego rodzaju prace ziemne. Do obowiązków odwołującego się należał też rozładunek wagonów. Odwołujący się był wyspecjalizowany również w obsłudze pługu wirkowego. Zimą średnie obciążenie pracy odwołującego się przy rozładunku wagonów wynosiło 15%, reszta czasu pracy stanowiła odśnieżanie oraz eksploatację. Od około 5 lat w przemyśle uszczelniania nawierzchni, stosuje się materiały gotowe do uszczelniania betonu, odchodzi się natomiast od stosowania żywicy. Odwołujący się otrzymywał wynagrodzenie za pracę w uciążliwych warunkach (zeznania świadka W. Ł. (1) k. 36-37 a.s.).

Na podstawie dowodu z opinii biegłego sądowego J. P. specjalisty z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy z 5 kwietnia 2016r., Sąd Okręgowy ustalił, że przesłanki uznania pracy za wykonywaną w szczególnych warunkach spełniają prace wykonywane przez wnioskodawcę od 7 października 1983r. do 30 listopada 1989r., od 1 grudnia 1989r. do 31 sierpnia 1990r. od 1 października 1991r. do 15 stycznia 2003r. oraz w okresach zimowych: od 16 stycznia 2003r. do 31 grudnia 2008r. z wyłączeniem 232 dni okresów nieskładkowych bowiem rodzaje wykonywanych przez odwołującego się prac są objęte wykazem prac w szczególnych warunkach stanowiących załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 roku i prace te jako podstawowe były wykonywane stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Nie podlegają natomiast wliczeniu do okresów wykonywania prac w szczególnych warunkach prace wykonywane przez odwołującego się poza okresami zimowymi w przedziale od 16 stycznia 2003r. do 31 grudnia 2008r. (dowód z opinii biegłego sądowego specjalisty z zakresu bhp z 5 kwietnia 2016r. k. 43-51 a.s.).

Na podstawie dowodu z opinii uzupełniającej biegłego sądowego specjalisty z zakresu bhp, J. P. z 10 czerwca 2016r., Sąd Okręgowy ustalił, że rodzaje prac wykonywanych przez odwołującego się po 31 grudnia 2008r. nie są objęte wykazami, o których mowa w art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych, a tym samym nie podlegają uwzględnieniu do stażu pracy wykonywanej w warunkach szczególnych (k.77-80 a.s.).

W toku rozprawy 20 października 2016r., biegły sądowy specjalista z zakresu bhp J. P., odniósł się do spornej kwestii podniesionej w piśmie procesowym pełnomocnika odwołującego się z 27 czerwca 2016r., a także akcentowanej na rozprawie 20 października 2016r., wskazując, że prace wykonywane przez odwołującego się po 31 grudnia 2008r. tj. prace wykonywane po dniu wejścia w życie ustawy o emeryturach pomostowych, nie odpowiadały charakterowi prac wymienionych w nowym katalogu prac wykonywanych w warunkach szczególnych i zawartych w załączniku do ustawy o emeryturach pomostowych. Pomimo, że charakter pracy odwołującego się w Przedsiębiorstwie (...), nie zmienił się po 31 grudnia 2008r., jednakże po tej dacie praca odwołującego się nie mieściła się w wykazie prac wykonywanych w warunkach szczególnych (k. 110-111 a.s.).

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dowodów z dokumentów, zawartych w aktach sprawy, w tym w aktach rentowych i aktach osobowych odwołującego się, a także na podstawie dokumentacji zawartej w aktach niniejszej sprawy odwoławczej. Sąd Okręgowy uznał, że dokumenty, w tym zakresie w jakim Sąd oparł na nich swoje ustalenia, są wiarygodne, wzajemnie się uzupełniają i tworzą spójny stan faktyczny. Dokumenty te nie były przez strony sporu kwestionowane co do ich autentyczności, a zatem wynikające z ich treści okoliczności Sąd uznał za bezsporne i mające wysoki walor dowodowy. Sąd Okręgowy dopuścił dowód z opinii

biegłego sądowego specjalisty z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy, albowiem ustalenie okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sporu, wymagało wiedzy specjalistycznej biegłego sądowego. Sąd Okręgowy uznał, że wszystkie opinie sporządzone pisemnie i złożone ustnie przez biegłego sądowego specjalistę z zakresu bhp J. P., były wiarygodne, zawierały szczegółowe odpowiedzi na pytania Sądu, jak również na pytania skarżącego. Sąd Okręgowy podkreślił, że biegły sądowy jest wieloletnim specjalistą z dziedziny bezpieczeństwa i higieny pracy, posiadającym bogate doświadczenie zawodowe. Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy uznał, że zgromadzony materiał dowodowy w postaci opinii biegłego, stanowił kluczową, wszechstronną i wystarczającą podstawę rozstrzygnięcia, a wniosek odwołującego się o dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego specjalisty z dziedziny bhp był bezzasadny. Sąd Okręgowy dopuścił w sprawie nadto dowody osobowe w postaci zeznań świadków J. G. oraz W. Ł. (2), którzy w sposób wiarygodny, wewnętrznie spójny i logiczny, a także korespondujący z treścią zgromadzonych w sprawie dokumentów, przedstawili zakres obowiązków odwołującego się wykonywanych w spornym okresie w Przedsiębiorstwie (...)Z tego względu materiał dowodowy zgromadzony w sprawie Sąd uznał za kompletny i wystarczający do wydania orzeczenia kończącego postępowanie.

Odwołujący się w toku postępowania wniósł o dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego sądowego specjalisty z zakresu bhp na okoliczność ustalenia, że praca przez niego wykonywana po 31 grudnia 2008r. spełniała cechy pracy w warunkach szczególnych. Sąd Okręgowy oddalił ten wniosek w pełni podzielając stanowisko prezentowane w opinii ustnej przez biegłego sądowego specjalistę z zakresu bhp J. P., a także stanowisko strony przeciwnej. W ocenie Sądu wniosek odwołującego się zmierzał jedynie do przedłużenia postępowania w sprawie i pozostawał bezzasadny w świetle okoliczności wyjaśnionych już w przeprowadzonym postępowaniu dowodowym (k. 111 a.s.).

Uwzględniając powyższe ustalenia faktyczne Sąd Okręgowy uznał odwołanie M. W. od decyzji organu rentowego z 26 sierpnia 2015r., znak: (...)za niezasadne i podlegające oddaleniu. Sąd wskazał, że zgodnie z art. 4 ustawy z 19 grudnia 2008r. o emeryturach pomostowych, (Dz.U. 2015r. poz. 965 ze zm.), prawo do emerytury pomostowej przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) urodził się po dniu 31 grudnia 1948 roku;
- 2) ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat;
- 3) osiągnął wiek wynoszący co najmniej 60 lat dla mężczyzn;
- 4) ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 25 lat dla mężczyzn;
- 5) przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS;
- 6) po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
- 7) nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Sąd Okręgowy podkreślił, że przepisy prawa ubezpieczeń społecznych mają charakter norm bezwzględnie obowiązujących. Instytucja wcześniejszej emerytury podlega ścisłej wykładni. Przesłanki nabycia prawa do emerytury na podstawie przepisów o emeryturach pomostowych muszą być spełnione łącznie, co oznacza, że brak choćby jednego z tych warunków powoduje niemożność nabycia uprawnień emerytalnych.

Z art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych wynika, że jednym z warunków do przyznania emerytury pomostowej jest wykonywanie pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze przed dniem 1 stycznia 1999 roku, jak i po dniu 31 grudnia 2008 roku. Przed dniem 1 stycznia 1999 roku może to być zarówno praca wymieniona w nowych wykazach prac (prace w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych), jak i prace wymienione w załącznikach A lub B do rozporządzenia Rady Ministrów

z 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983 roku, Nr 8, poz. 43 ze zm.). Natomiast po 31 grudnia 2008 roku muszą to być prace wykonywane w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, wymienione wyłącznie w nowych wykazach (praca w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych).

Sąd Okręgowy zważył, że ze zgromadzonego materiału dowodowego w tym wiarygodnej opinii głównej, opinii uzupełniającej i opinii ustnej biegłego sądowego specjalisty z zakresu bhp J. P. wynika jednoznacznie, że ubezpieczony po 31 grudnia 2008 roku nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, wymienionej w nowych wykazach stanowiących załącznik do ustawy o emeryturach pomostowych (praca w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych). A skoro tak, to nie spełnia on wszystkich koniecznych przesłanek prawa do emerytury pomostowej z powołanego wyżej uregulowania prawnego.

Sąd Okręgowy wskazał, że odwołujący M. W. udowodnił okres pracy w warunkach szczególnych, jednak czas tej pracy nie przekraczał łącznie 15 lat (vide: opinia biegłego sądowego specjalisty z zakresu bhp J. P. z dnia 43-51 a.s.), a ponadto nie legitymuje się po 31 grudnia 2008 roku pracą wykonywaną w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych.

Sąd Okręgowy zwrócił uwagę, że na podstawie art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych prawo do emerytury pomostowej przysługuje także osobie, która:

1. po dniu 31 grudnia 2008 roku nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych, o ile osoba ta:
2. spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12;
3. w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3, co oznacza, że osoba ta:
  - urodziła się po dniu 31 grudnia 1948 roku,
  - ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat,
  - osiągnęła wiek wynoszący co najmniej 60 lat dla mężczyzn,
  - ma okres składkowy i nieskładkowy, wynoszący co najmniej 25 lat dla mężczyzn,
  - przed dniem 1 stycznia 1999 roku wykonywała prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych lub art. 32 i art. 33 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2015 roku, poz. 748 ze zm.),
  - nastąpiło z nią rozwiązanie umowy o pracę.

Sąd Okręgowy powołał się na orzecznictwo Sądu Najwyższego, i wskazał że warunkiem skutecznego ubiegania się o emeryturę pomostową w świetle art. 4 i 49 ustawy o emeryturach pomostowych, jest legitymowanie się wymaganym stażem pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze (w rozumieniu tej ustawy lub dotychczasowych przepisów) oraz kontynuowanie pracy w tych warunkach po wejściu w życie ustawy o emeryturach pomostowych, a więc po 1 stycznia 2009r. Natomiast osoba ubiegająca się o emeryturę pomostową, która nie kontynuuje pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze i legitymuje się w związku z tym jedynie stażem pracy „szczególnej” według poprzednio obowiązujących przepisów, może nabyć prawo do tej emerytury jedynie wówczas, gdy dotychczasowy staż pracy można zakwalifikować jako pracę w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze w rozumieniu obowiązujących przepisów tj. art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych (zob. wyrok SN z 13 marca 2012r., w sprawie II UK 164/11).

Sąd Okręgowy stwierdził, że ubezpieczony nie udowodnił 15 - letniego okresu pracy w warunkach szczególnych na dzień wejścia w życie ustawy o emeryturach pomostowych, w rozumieniu przepisów tej ustawy (art. 3 ust. 1 i 3).

Skoro ubezpieczony nie spełnił niezbędnych przesłanek prawa do emerytury pomostowej na podstawie cytowanych wyżej norm prawnych, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. odwołanie oddalił jako bezzasadne.

Od powyższego wyroku apelację wniósł odwołujący się zaskarżając wyrok w całości, zarzucając Sądowi Okręgowemu naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na rozstrzygnięcie sprawy, tj.:

1. art. 233 §1 k.p.c. przez przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów skutkujące błędnie ustalonym stanem faktycznym i przyjęciem, że ubezpieczonemu M. W. nie przysługuje prawo do emerytury pomostowej, gdyż nie podlega wliczeniu do okresów wykonywania prac w szczególnych warunkach praca wykonywana przez niego w Przedsiębiorstwie (...) poza okresami zimowymi w przedziale od 16 stycznia 2003 r. do 31 grudnia 2008 r., co skutkowało przyjęciem przez Sąd, że ubezpieczony po 31 grudnia 2008 roku nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, wymienionej w wykazach stanowiących załącznik do ustawy o emeryturach pomostowych i oddaleniem odwołania ubezpieczonego od decyzji organu rentowego, podczas gdy ubezpieczony od 7 października 1983 roku do 30 listopada 1989 roku oraz od 1 grudnia 1989 roku do 31 sierpnia 1990 roku, a także od 1 października 1991 roku do 31 grudnia 2008 roku wykonywał pracę na stanowisku operatora maszyn i urządzeń (...)w warunkach szczególnych w Przedsiębiorstwie (...), co potwierdza zgromadzona w sprawie dokumentacja oraz zeznania świadków i tym samym nabył prawo do emerytury pomostowej;

2. art. 233 §1 w zw. z art. 278 § 1 k.p.c. przez przyznanie waloru wiarygodności opinii biegłego sądowego specjalisty z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy J. P., w sytuacji gdy opinia ta była wewnętrznie sprzeczna, zaś sprzeczność ta polegała na uwzględnieniu do stażu pracy warunków szczególnych okresu zatrudnienia odwołującego i jednoczesnym nieuwzględnieniu tej samej, rodzajowo tożsamej pracy (do stażu pracy w warunkach szczególnych świadczonej przez ubezpieczonego w dalszym okresie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...));

3. art. 278 § 1 kpc w zw. art. 286 k.p.c. przez niedopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy, pomimo, że opinie przedłożone na etapie postępowania dowodowego przed Sądem pierwszej instancji zawierały sprzeczne wnioski, co znalazło swój wyraz w zgłoszonych przez ubezpieczonego w toku postępowania przed Sądem zarzutach do przedmiotowych opinii, jak również zgłoszonym zastrzeżeniu do protokołu na skutek oddalenia przez Sąd pierwszej instancji wniosku dowodowego o przeprowadzenie dowodu z opinii innego biegłego z zakresu bhp, z uwagi na fakt, że podniesione wątpliwości w zakresie opinii wydanej przez biegłego sądowego J. P. w toku postępowania nie zostały należycie wyjaśnione;

Z uwagi na powyższe zarzuty apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości przez zmianę zaskarżonej decyzji i przyznanie mu prawa do emerytury pomostowej, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania oraz o zasądzenie od organu rentowego na rzecz ubezpieczonego kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego za pierwszą instancję.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja odwołującego się podlegała oddaleniu - jako bezzasadna.

Rozpoznając apelację Sąd Apelacyjny kierował się uprawnieniem wynikającym z art. 382 k.p.c., będąc sądem merytorycznie rozpoznającym sprawę, opierał się na materiale dowodowym uzyskanym w toku całego postępowania sądowego.

Wobec zawarcia w apelacji przede wszystkim zarzutów naruszenia przez Sąd Okręgowy przepisów prawa procesowego Sąd Apelacyjny w pierwszej kolejności poddał te zarzuty ocenie pod kątem zasadności, bowiem

dopiero skontrolowanie poprawności ustalenia stanu faktycznego pozwala ocenić prawidłowość zastosowania prawa materialnego.

Odnosząc się do zarzutów naruszenia przepisów prawa procesowego wskazać należy, że według utrwalonego orzecznictwa sądowego, błędna ocena dowodów polega na wyprowadzeniu z dowodów wniosków nie dających się pogodzić z ich treścią oraz na formułowaniu ocen – bez rozważenia całości zebranego w sprawie materiału, a także ocen sprzecznych z zasadami doświadczenia życiowego i logicznego rozumowania. Do naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. dochodzi wówczas, gdy strona apelująca wykaże Sądowi pierwszej instancji uchybienie podstawowym regułom służącym ocenie wiarygodności i mocy poszczególnych dowodów, tj. regułom logicznego myślenia, zasadzie doświadczenia życiowego i właściwego kojarzenia faktów, co w niniejszej sprawie nie miało miejsca, gdyż w apelacji zaprezentowana została jedynie odmienna, subiektywna ocena stanu faktycznego sprawy. W judykaturze za utrwalony należy uznać pogląd, że zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. nie może polegać na zaprezentowaniu własnych, korzystnych dla skarżącego ustaleń faktycznych, a tym samym korzystnej dla niego oceny materiału dowodowego (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z 10 stycznia 2002r., sygn. akt II CKN 572/99, LEX nr 53136).

Sąd pierwszej instancji co do zasady poprawnie przeprowadził postępowanie dowodowe oraz dokonał prawidłowej oceny zgromadzonych w sprawie dowodów, na podstawie których ustalił stan faktyczny sprawy, w związku z czym Sąd Apelacyjny przyjmuje ustalenia faktyczne, poczynione przez Sąd Okręgowy, za własne bez potrzeby ich powtarzania. Sąd Apelacyjny nie znalazł podstaw do uzupełnienia postępowania dowodowego przez dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego specjalisty z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy na okoliczność ustalenia, że po dniu 31 grudnia 2008 roku ubezpieczony wykonywał pracę w warunkach szczególnych. Oddalenie wniosku pełnomocnika odwołującego się na etapie postępowania pierwszoinstancyjnego, nie było wadliwe, wbrew twierdzeniom apelującego. Opinie biegłego sporządzone w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji były bowiem wystarczające dla dokonania ustaleń faktycznych, a ich treść nie budziła wątpliwości. Oparte one zostały na rzetelnie ustalonych faktach i właściwej ich interpretacji. Należy mieć na uwadze, że w postępowaniu przed Sądem odwoławczym dopuszczenie dowodu z kolejnej opinii innego biegłego sądowego jest możliwe, ale ma charakter wyjątkowy, a samo niezadowolenie strony i jej odmienne stanowisko procesowe w zakresie interpretacji faktów, nie stanowi wystarczającej do tego podstawy. W ocenie Sądu Apelacyjnego brak było uzasadnionych podstaw do stwierdzenia, że opinie biegłego sporządzone w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji były w jakimkolwiek zakresie wadliwe, nieprofesjonalne, niepełne, a przez to niewystarczające dla dokonania ustaleń faktycznych.

Wobec treści sformułowanych w apelacji zarzutów Sąd Apelacyjny w ramach uzupełniającego postępowania dowodowego dopuścił dowód z przesłuchania odwołującego się w charakterze strony na okoliczność czynności wykonywanych w trakcie całego zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...)w W., w szczególności po 31 grudnia 2008r. Sąd Apelacyjny dopuszczając ten dowód miał na uwadze, że nie został on przeprowadzony przez Sąd pierwszej instancji, a może mieć kluczowe znaczenie dla ustaleń faktycznych w sprawie.

Treść zeznań odwołującego się złożonych przed Sądem Apelacyjnym na rozprawie 5 czerwca 2019r. potwierdziła, że odwołujący się był zatrudniony od 7 października 1983 r. do września 1990 r. a następnie od 1 października 1991 r. do 31 marca 2015 r. w Przedsiębiorstwie (...) i przez cały ten czas wykonywał pracę na stanowisku operatora maszyn i urządzeń i (...). W okresie zatrudnienia był także brygadzystą brygady, która opiekowała się sprzętem i dokonywała drobnych napraw. Odwołujący się nigdy nie wykonywał pracy jako mechanik (...)nie pracował przy naprawach i przeglądach siników (...), nie miał do tego odpowiednich kwalifikacji. Zajmował się utrzymaniem w należytym stanie (...) zarówno utwardzonej jak i trawiastej, w tym w porze zimowej odśnieżaniem i odładzaniem przy użyciu środków chemicznych (przesłuchanie odwołującego się-protokół rozprawy apelacyjnej k.171-172). Wobec nieobecności pełnomocnika odwołującego się na rozprawie apelacyjnej, na której Sąd przesłuchiwał odwołującego się (przy zgodzie odwołującego się na przeprowadzenie rozprawy pod nieobecność jego pełnomocnika – oświadczenie w protokole k. 171 a.s.), Sąd zwrócił się do jego pełnomocnika o wskazanie do jakiej kategorii prac wymienionych w wykazie prac w warunkach szczególnych i wykazie prac o szczególnym charakterze, stanowiących załącznik nr 1 i 2 do ustawy z 19 grudnia 2008r. o emeryturach pomostowych (Dz.U. z 2018r., poz. 1924 ze zm.), należy zaliczyć pracę wykonywaną przez odwołującego się po 31 grudnia 2008r. w (...)w W.. W odpowiedzi na to zobowiązanie

pełnomocnik odwołującego się w piśmie procesowym z 25 czerwca 2019r. (k. 177) wskazał, że pracę wykonywaną przez odwołującego się po 31 grudnia 2008r. należy zaliczyć do kategorii – prace mechaników (...)związane z bezpośrednią obsługą potwierdzającą bezpieczeństwo statków powietrznych na (...) zgodnie z załącznikiem nr 2 do ustawy o emeryturach pomostowych tj. wykazem prac w szczególnym charakterze. Twierdzenie to nie zostało poparte żadnym uzasadnieniem odwołującym się do faktów.

Istota sporu w sprawie niniejszej sprowadzała się do oceny, czy odwołujący się wykonywał przez okres co najmniej 15 lat pracę o szczególnym charakterze lub pracę w szczególnych warunkach, co stanowi jedną z koniecznych przesłanek uzyskania prawa do emerytury pomostowej. Pozostałe przesłanki nabycia prawa do tego świadczenia wnioskodawca spełniał, co było niesporne.

Wskazać należy że prawo do emerytury pomostowej można rozpatrywać w świetle ogólnego przepisu art. 4 ustawy z 19 grudnia 2008r. o emeryturach pomostowych (Dz.U. z 2018r. poz. 1924 ze zm., dalej jako „ustawa o emeryturach pomostowych”), albo też odnosząc się do jednego z przepisów przejściowych, formułującego wyjątek od ogólnych zasad przyznawania tego świadczenia tj. art. 49 wskazanej ustawy.

Stosownie do treści art. 4 ustawy, prawo do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem art. 5-12, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r.;
- 2) ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat;
- 3) osiągnął wiek wynoszący co najmniej 60 lat dla mężczyzn;
- 4) ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 25 lat dla mężczyzn;
- 5) przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS;
- 6) po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
- 7) nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Natomiast zgodnie z art. 49 ustawy, prawo do emerytury pomostowej przysługuje również osobie, która:

- 1) po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
- 2) spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12;
- 3) w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3.

Wnioskodawca domagający się przyznania prawa do świadczenia musi wykazać spełnienie łącznie wszystkich przesłanek wymienionych w art. 4 albo art.49 ustawy.

Pojęcia pracy w szczególnych warunkach oraz pracy o szczególnym charakterze zostały sprecyzowane w art. 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Jak słusznie wskazał Sąd pierwszej instancji jeśli chodzi o pracę wykonywaną przed dniem 1 stycznia 1999 roku może to być zarówno praca w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych jak i praca wymienione w załącznikach A lub B do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U.

z 1983r., Nr 8, poz. 43 ze zm.). Natomiast oceniając pracę wykonywaną przez wnioskodawcę po 31 grudnia 2008r. należy brać pod uwagę jedynie art. 3 ustawy o emeryturach pomostowych.

Zgodnie z art. 3 ust. 1. prace w szczególnych warunkach to prace związane z czynnikami ryzyka, które z wiekiem mogą z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwałe uszkodzenie zdrowia, wykonywane w szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, które mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej stawiają przed pracownikami wymagania przekraczające poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się jeszcze przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym stanowisku. Wykaz prac w szczególnych warunkach określa załącznik nr 1 do ustawy.

Zgodnie z art. 3 ust. 3 prace o szczególnym charakterze to prace wymagające szczególnej odpowiedzialności oraz szczególnej sprawności psychofizycznej, których możliwość należytego wykonywania w sposób niezagrażający bezpieczeństwu publicznemu, w tym zdrowiu lub życiu innych osób, zmniejsza się przed osiągnięciem wieku emerytalnego na skutek pogorszenia sprawności psychofizycznej, związanego z procesem starzenia się. Wykaz prac o szczególnym charakterze określa załącznik nr 2 do ustawy.

Wskazane wyżej załączniki do ustawy zawierają wykazy prac, których wykonywanie stanowi podstawę uzyskania prawa do emerytury pomostowej.

Jak wskazano wyżej pełnomocnik apelującego w toku postępowania odwoławczego stwierdził, że pracę wykonywaną przez odwołującego się po 31 grudnia 2008r. należy zaliczyć do kategorii - prace mechaników (...) związanych z bezpośrednią obsługą potwierdzającą bezpieczeństwo statków powietrznych na (...)zgodnie z załącznikiem nr 2 do ustawy o emeryturach pomostowych. Poza postawieniem takiej tezy pełnomocnik odwołującego się nie przytoczył jednak żadnych faktów mogących potwierdzać jej prawdziwość. W toku postępowania sam ubezpieczony wskazał, że nigdy nie wykonywał pracy mechanika (...) i nie posiada takich kwalifikacji, a powyższe twierdzenie było jedynie błędem jego pełnomocnika.

Odwołujący się nie spełnia także przesłanek do przyznania mu prawa do emerytury pomostowej na podstawie art. 49 ustawy. Przepis ten określa wyjątek od warunków ustalenia prawa do emerytury pomostowej określonych w art. 4 oraz art. 5-11 ustawy i łagodzi restrykcyjne przesłanki nabycia prawa do emerytury pomostowej określone w art. 4, gdyż niejako zwalnia ubezpieczonego z konieczności wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze po 31 grudnia 2008r., jednak pod warunkiem osiągnięcia przez ubezpieczonego do 1 stycznia 1999r. stażu pracy odbytego w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w takim rozmiarze, który jest wymagany przez aktualnie obowiązujące przepisy o emeryturach pomostowych. Przepis art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych respektuje więc prawa osób wykonujących przez długi czas prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, które po 1 stycznia 1999r. utraciły status pracowników zatrudnionych przy takich pracach, ale z racji wieku nie nabyły jeszcze prawa do emerytury, na warunkach określonych w ustawie o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Dodatkowym warunkiem nabycia prawa do emerytury pomostowej w świetle art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych jest legitymowanie się przez ubezpieczonego takim stażem pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, który można zakwalifikować jako prace w warunkach szczególnych w rozumieniu obecnie obowiązujących przepisów, tj. w rozumieniu art. 3 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych. Innymi słowy, brak podstaw prawnych do przyznania emerytury pomostowej takiemu ubezpieczonemu, którego dotychczasowy okres pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze nie może być obecnie tak kwalifikowany w świetle obecnie obowiązujących przepisów.

Wobec powyższych okoliczności oraz ustaleń poczynionych w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji, w szczególności przy uwzględnieniu opinii biegłego z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy, jak również jednoznacznych ustaleń dokonanych na etapie postępowania odwoławczego wskazać należy, że odwołujący się w istocie nie spełnił wymaganego ustawowo okresu 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym

charakterze, a zatem zaskarżony wyrok odpowiada prawu. Potwierdzeniem niespełnienia przesłanki wymaganej ustawą o emeryturach pomostowych, jest przy tym nie budzące wątpliwości twierdzenie samego odwołującego się.

Wobec powyższego apelacja podlegała oddaleniu jako bezzasadna, o czym Sąd Apelacyjny orzekł na podstawie art. 385 k.p.c.

SSA Ewa Stryczyńska (spr.) SSA Magdalena Tymińska SSA Danuta Malec